

DÙNG ĐÈN FLASH KHI CHỤP PHONG CẢNH?

*Vân Mai trích dịch bài "Flash where you least expect it!
Zip up natural scenies with artificial light!" của Ian Shive,
đăng trên tạp chí Popular Photography, số tháng Giêng 2008.
(Tất cả ảnh trong bài này cũng của Ian Shive)*

Không có gì lạ khi những người chụp ảnh ngoài trời thường bỏ qua đèn flash khiêm nhường của mình, có thể vì đã có quá đủ ánh sáng thiên nhiên, hoặc vì sợ ảnh có vẻ không tự nhiên.

Cách đây không lâu, tôi vẫn còn mang ý nghĩ không thích dùng đèn flash khi chụp ngoại cảnh, cho đến một ngày mà tôi cảm thấy hơi nhàm chán (đây là sự khởi thủy của nhiều phát minh) và muốn thử nghiệm một cái gì mới lạ hơn. Ngay lập tức, tiền cảnh nổi bật lên, bóng đổ tăng thêm chiều sâu của ảnh và ảnh của tôi mang một phong cách hoàn toàn mới.

Để đạt được điều này, bạn cần có ít nhất một đèn strobe. Tôi dùng đèn Canon 580EX Speedlite, cường độ đủ mạnh để tạo ánh sáng giống như ánh sáng trong studio và dư sức để chụp ngoại cảnh, mà lại có trọng lượng chỉ khoảng 13 ounces. (Chắc chắn trọng lượng và kích thước là điều rất quan trọng khi bạn đi chụp cảnh thiên nhiên vì thường thì bạn phải đi bộ rất xa.)

Lý tưởng nhất là hai đèn strobe (với pin mới), đặc biệt để tạo ánh sáng lạ. Những đèn flash tự động TTL (chữ tắt của "Through The Lens") đo và điều chỉnh cường độ ánh sáng của đèn cho đồng bộ với khẩu độ và tốc độ của máy ảnh. Còn một điều nữa không kém quan trọng là một đèn flash có vài chức năng đặc biệt như có nhiều nấc để tăng giảm cường độ ánh sáng giống như f-stop. Ví dụ, +1/3 EV hoặc +0.3 EV chỉ cho ánh sáng yếu tương đương với 1/3 f-stop (dùng cho fill light), hoặc +3.0 EV cho ánh sáng rất mạnh tương đương với 3 f-stops. Một chức năng khác cũng đáng kể: bạn có thể điều chỉnh cường độ ánh sáng từ tối đa (full power), 1/2 power, 1/4 power, xuống chỉ còn là một tia sáng rất nhỏ.

Bây giờ chúng ta hãy nói đến phần phụ kiện đi kèm. Bạn sẽ cần một dây nối máy ảnh với đèn flash (off-camera shoe cord). Tôi chưa bao giờ chụp phong cảnh với đèn flash gắn trực tiếp lên trên máy ảnh: đèn phải ở bên cạnh máy ảnh. Nếu bạn muốn dùng thiết bị không dây để kiểm soát tốt hơn thì bạn có thể chọn infrared transmitter của Canon hoặc Nikon, có cái để gắn đèn flash, hoặc bạn có thể dùng đèn flash của máy ảnh để điều khiển đèn flash khác đặt cách xa máy ảnh (Nikon, Pentax, Sony và máy ảnh mới Olympus E-3), hoặc dùng đèn flash phụ gắn lên trên máy ảnh để điều khiển nhiều đèn flash khác (Canon, Nikon, Pentax, Samsung, Sigma, Sony).

Ánh sáng của những hệ thống đèn flash này bị giới hạn và các đèn flash phải được đặt trong phạm vi hoạt động của transmitter. Khoảng cách xa hơn và yêu cầu phức tạp hơn sẽ cần một radio transmitter như PocketWizard Plus II Transceiver (giá thị trường \$190); tuy nhiên, khả năng tự động điều chỉnh TTL sẽ bị mất.

Tôi cũng khuyên các bạn nên có một cái chụp đèn flash (diffuser) loại bỏ túi, ví dụ như của hiệu LumiQuest, để làm cho ánh sáng đèn flash tỏa đều hơn và trông tự nhiên hơn.

Sau đây là vài cách dùng đèn flash để chụp ngoại cảnh đẹp hơn :

Lấy lại chi tiết bị bóng che khuất

MALIBU BEACH, CALIFORNIA
Canon EOS 5D – Ống kính Canon EF 16-35mm f/2.8L – Khẩu độ f/22 – Tốc độ 1/2 giây – ISO 100 (-1.5 EV để giữ vùng tối) – Đèn flash Canon 580EX Speedlite nối với máy ảnh bằng dây TTL.

Giảm sự tương phản gắt giữa vùng tối và vùng sáng

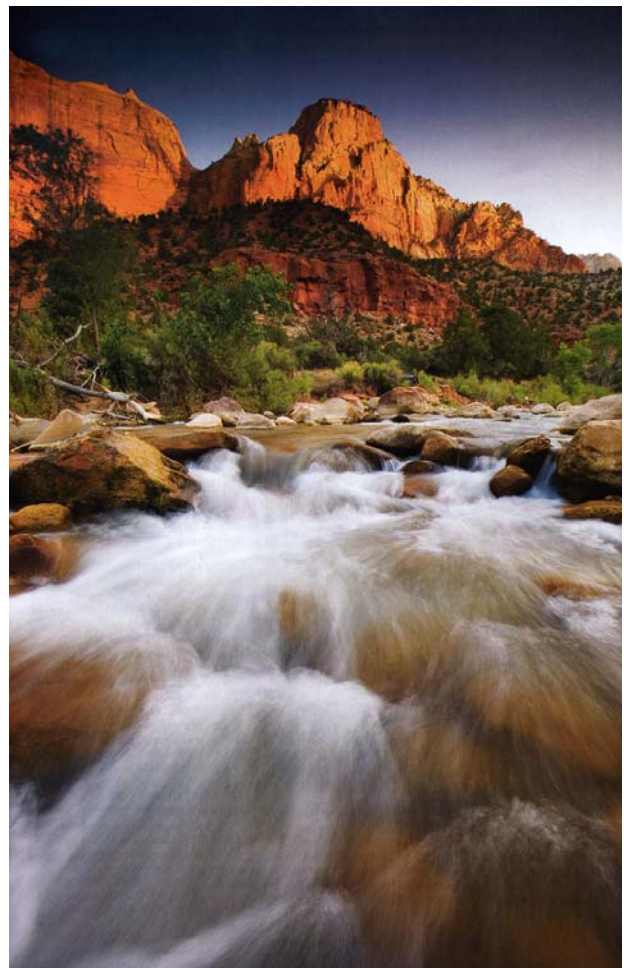
(Dynamic Range Boost)

ZION NATIONAL PARK, UTAH
Canon EOS 5D – Ống kính Canon EF 16-35mm f/2.8L – Khẩu độ f/22 – Tốc độ 1/4 giây – ISO 100 – Đèn flash Canon 580EX Speedlite chỉnh ở 1/32.

Chỉ còn vài phút nữa là mặt trời lặn tại bãi biển Malibu khi tôi chợt đến bên một vũng nhỏ do thủy triều tạo nên. Một con sao biển đang nằm ở một vị trí rất đẹp nhưng chỉ có một vệt nắng chiếu lên những tảng đá phía trên nó.

Tôi quyết định dùng ánh sáng đèn chiếu lên vũng nước vì tôi biết ánh sáng tỏa rộng hơn sẽ trở nên giả tạo và không tập trung sự chú ý vào con sao biển. Tôi dùng hai kính lọc graduated neutral density 0.6 và 0.9 (tổng cộng 5 f-stops) để giảm ánh nắng gắt phía trên. Tôi cầm đèn flash (nối với máy ảnh bằng dây có để gắn đèn) về phía trái, thật gần máy ảnh mà tay tôi hoặc đèn không lọt vào khung ngắm của máy ảnh.

Mặc dù trông cũng vẫn giả tạo, nhưng ánh sáng buộc người xem phải chú ý ngay đến tiêu điểm và tạo nên ba tầng rõ rệt – vũng nước, những tảng đá trong bóng tối và những tảng đá được những tia nắng ấm áp cuối cùng chiếu lên – và tăng thêm chiều sâu của ảnh.

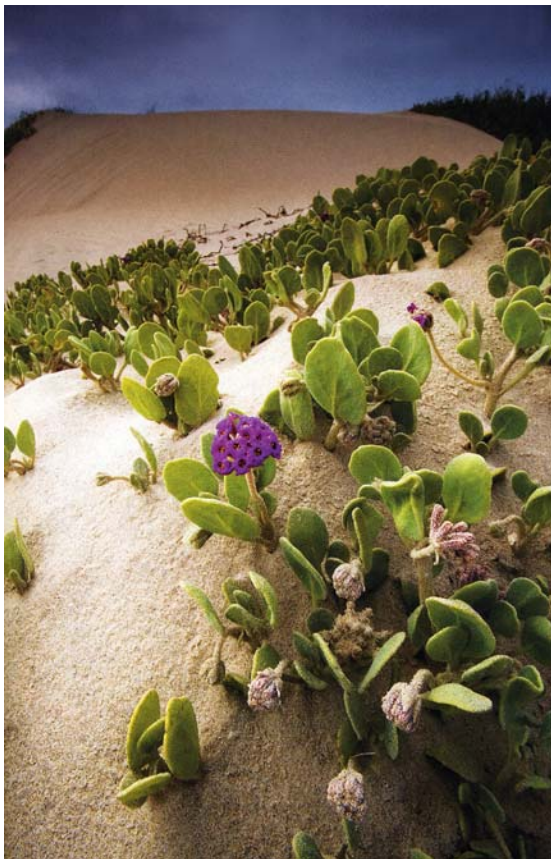
Một ánh sáng nhẹ có thể có tính cách quyết định về vẻ đẹp của một bức ảnh trong trường hợp có sự tương phản quá gắt như trong cảnh tôi chụp ở Zion National Park. Lúc đó là rạng đông, mặt trời đang chiếu thẳng vào phía trước ngọn núi Sentinel Peak, và tôi phải đối diện một thách thức lớn: cân bằng ánh sáng rực rỡ của hậu cảnh với bóng tối của tiền cảnh. Tôi dùng kính lọc graduated neutral density 0.9 (3 f-stops) để giảm bớt ánh sáng trên ngọn núi, nhưng phần nước ở trong bóng tối bị mờ đục. Để làm cho bọt nước của dòng sông sáng lên, tôi dùng transmitter PocketWizard để chiếu ngọn đèn flash Speedlite (với cường độ 1/32) mà tôi giơ tay ra cầm cách xa mặt nước. (Nếu bạn chiếu đèn flash quá gần mặt nước đang chảy thì bạn sẽ thấy những chấm trắng trên toàn bộ bức ảnh.) Với tốc độ màn trập chậm và đèn flash bắt đứng dòng nước đang cuộn cuộn chảy, dòng nước trông thật mờ ảo.

Chi tiết dưới ánh đèn

Đối với những nhiếp ảnh gia chuyên chụp phong cảnh thì thời gian giữa trưa được dành để ăn và ngủ trưa, phải không? Không phải luôn luôn đúng.

Trong lúc đang đi trên những đồi cát tại bãi biển Pismo, thuộc California, tôi chợt thấy những hoa dại tuyệt đẹp. Nắng trên đỉnh đầu và mây rải rác tạo một ánh sáng không hấp dẫn chút nào. Tôi tiến đến thật gần những cụm hoa, với máy ảnh gắn ống kính zoom 16mm và kính lọc graduated neutral density 2 f-stops để làm cho bầu trời trông âm-đạm. Tôi cầm đèn flash Speedlite xa máy ảnh mà rất gần mặt cát, chiếu thẳng vào những cụm hoa.

Tuy rõ ràng là ánh sáng nhân tạo, nhưng từ một cảnh vật rất tầm thường tôi đã có một bức ảnh với phối cảnh mới lạ.

PISMO BEACH, CALIFORNIA

Canon EOS 5D – Ống kính Canon EF 16-35mm f/2.8L – Khẩu độ f/22 – Tốc độ 1/20 giây – ISO 100 (-0.3 EV) – Đèn flash Canon 580EX Speedlite nối với máy ảnh bằng dây TTL

Tăng tương phản

Tôi đang ở dưới bóng của ngọn núi El Capital của Công Viên Quốc Gia Yosemite, thuộc California. Mặt trời đang lên chưa chiếu xuống mặt đất thung lũng, nơi mà tôi đang đi tìm chủ đề giữa những chiếc lá rụng phủ đầy sương giá (frost). Tôi toạc chân máy của tôi đến hết mức để ống kính của tôi chỉ cách chiếc lá aspen này vài inches thôi. Tôi dùng ống kính macro 50mm với tỷ lệ phóng to 1:2, nhưng ánh sáng mặt trời chưa đủ sáng để chiếu rõ những đường viền của gân lá và những hạt sương giá. Tôi cần thêm một ánh sáng nhẹ.

Vậy là tôi đặt đèn Speedlite (nối với máy ảnh bằng dây) nằm ngang trên mặt đất, khoảng một foot (khoảng 30 cm) cách chiếc lá, và chỉnh TTL ở điểm -2.3 EV để không chiếu quá sáng chủ đề. Tôi chỉnh khẩu độ máy ảnh là -0.7 EV để giảm ánh sáng gắt của đèn và tăng độ sậm của bóng.

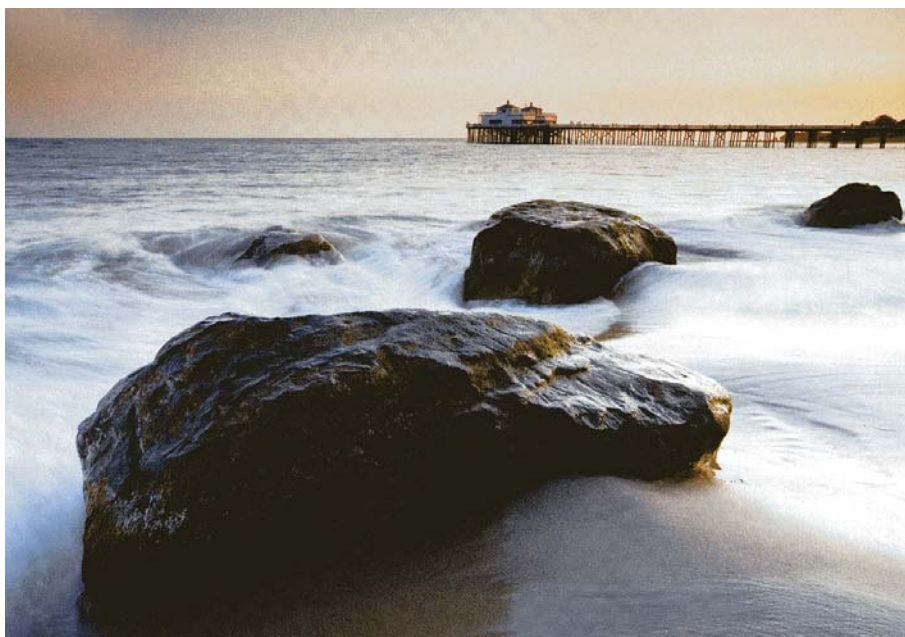

YOSEMITE NATIONAL PARK, CALIFORNIA

Canon EOS 5D – Ống kính Canon EF Macro 50mm f/2.5 –

Khẩu độ f/29 – Tốc độ 4 giây – ISO 100 –

Đèn flash Canon 580EX Speedlite -2.3 EV nối với máy ảnh bằng dây TTL.

MALIBU, CALIFORNIA

Canon EOS 5D – Ống kính Canon EF 16-35mm f/2.8L –

Khẩu độ f/22 – Tốc độ 1/6 giây – ISO 100 –

Đèn flash Canon 580EX Speedlite chỉnh ở 1/32.

Giảm bóng đen

Đây là một trong những cách chỉnh đèn flash cơ bản và thiết thực nhất. Theo bố cục bức ảnh tôi chụp cảnh hoàng hôn tại bãi biển Malibu, mặt trời ở ngay trước mặt tôi, tạo nên bóng đen ở những tảng đá tiền cảnh. Tôi chỉnh đèn flash vừa đủ để cho thấy chi tiết phần tối mà không hy sinh vẻ đẹp tự nhiên.

Điều khó khăn nhất cần phải khắc phục là phải chụp thật nhanh: mỗi lần sóng tràn vào bờ, chân máy của tôi lún sâu xuống cát và làm mất đường chân trời của tôi.

Tôi chỉnh đèn Speedlight ở cường độ 1/32 và gắn thêm chụp diffuser LumiQuest. Tôi dùng transmitter không dây PocketWizard để chộp đèn Speedlight mà tôi cầm chiếu thẳng vào mặt tối của những tảng đá.